

יום העצמאות





בעת כתיבת החוברת עמדו לנגד עיני

"מושיטים יד לשלום"

מדריך לגננת, הוצאת האגף לתכניות לימודים, משרד החינוך האגף לחינוך קדם יסודי.

התפילה לשלום המדינה

מערך לימוד לקראת ועידת תל"ם תשס"ח, הרבה תמר דובדבני

מבטים שונים על הציונות

הרבה תמר דובדבני

כתיבה: נעמי רז

עריכה: עדי אפל טל

עיצוב גרפי: ענת לוסטיגר

יום העצמאות תשע"ה

התכנית הופקה בסיועה של:



ניתן ליצור עמנו קשר

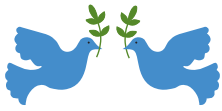
בטלפון: 02-6203479

במייל: hinuch@reform.org.il

באתר: www.reform.org.il

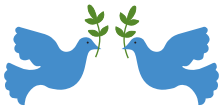
ובפייסבוק: חינוך התנועה ליהדות מתקדמת

לשימוש פנימי בלבד



תכן העניינים

1	מבוא
1	מטרות
2	מבנה התכנית
2	1. שלום
2	מבוא
5	הזמנה לפעילות
7	סיפורים על פתרון סכסוכים והשכנת שלום
9	יחסי שכנות
10	2. קשר בין עם ישראל לארץ ישראל
10	מבוא
12	הזמנה לפעילות
12	3. עליה וקליטה
12	מבוא
13	הזמנה לפעילות
15	4. יום הולדת למדינה
	הזמנה לפעילות
17	5. חגיגת יום העצמאות בישראל היום
17	מנהגי החג
18	א. התפילה לשלום המדינה
19	ב. קריאת מגילת העצמאות לפי טעמי המקרא המסורתיים
19	ג. יום העצמאות כחג דתי
20	6. שמלי המדינה
20	דגל המדינה
21	סמל המדינה
23	ההמנון
23	מגילת העצמאות
24	הצעה לעיצוב הסביבה החינוכית
24	ספרי ילדים בנושא
25	הצעה לטקס יום העצמאות בגן



מבוא

יום העצמאות הוא מועד מיוחד בלוח השנה העברי ותכניו מופשטים ומורכבים, במיוחד כאשר מדובר בילדים בגיל הרך. ליום העצמאות תפקיד חשוב בעיצוב הזהות הלאומית של הילד, בהקניה הראשונית של הערכים הבסיסיים שעליהם הוא גדל כחלק מקולקטיב. ערכים המוקנים בגן בדרך כלל משתרשים עמוק בתודעתו של הילד, וקשה מאד אחר כך לערער אותם. מכאן שתפקידה של הגננת הוא משמעותי, וישנה חשיבות רבה בבדיקת השיקולים החינוכיים, הדילמות וכל מה שמעורב בהחלטותיה ובאופן הביצוע של ציון החג הזה בגן.

יום העצמאות מציין את הקמת מדינת ישראל, פרי החלום הציוני, השאיפה לכינון מדינה עצמאית לעם היהודי. לקראת יום העצמאות אנו רוצים להדגיש את הערכים שמייחדים אותנו, כתנועה יהודית דתית מתקדמת, המשלבים ציונות עם בקשה לשלום ושוויון עם שכנינו. אנו מציעים לקראת יום העצמאות לשים דגש על נושא השלום כערך מכונן לצד ההיבטים האחרים של החג: הקשר בין עם ישראל וארץ ישראל, עליה וקליטה, החג כיום הולדת למדינה, סמלי המדינה, מגילת העצמאות והתפילה לשלום המדינה.

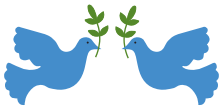
במגילת העצמאות מכריזה מדינת ישראל על הערכים החשובים שלאורם היא אמורה להתקיים:

“מדינת ישראל...תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תהא מושתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל. תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות...”

כמחנכות, תפקידנו לחנך את הילדים לקראת מציאות שבה ערכים אלה ממגילת העצמאות הם הקובעים את חיינו כאן. לכן אנו מציעים שבבואנו לחגוג את יום העצמאות נשים במרכז את השאיפה להגשמת ערך השלום לצד הערכים של עצמאות, שוויון וצדק, ציונות ואהבת הארץ.

מטרות

1. לעורר חשיבה מחדש אצל המחנכות בקשר למשמעות יום העצמאות וכיצד מתאים להביא אותו לילדי הגן.
2. הטמעת ערך השלום כערך המרכזי בציון יום העצמות בגן.
3. הכרות עם הביטויים והמנהגים המגוונים של יום העצמאות.
4. הזמנה לעיסוק אקטואלי ורלוונטי עם הערכים העולים מיום זה בהתאמה לגילאי הילדים בגן.



מבנה התכנית

התכנית עוסקת בנושאים הבאים: שלום, הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל, עליה וקליטה, יום הולדת למדינה, יום העצמאות בישראל היום – מנהגים, סמלים ומגילת העצמאות. כל נושא נפתח עם מבוא לגננת ולאחריו הצעות לפעילות עם הילדים. כל גננת מוזמנת להוסיף מניסיונה בהתאם לגילאים וליכולות של ילדי הגן שלה. בסוף התכנית תמצאו הצעה לטקס יום העצמאות בגן

שלום



הארץ שבה נבנה הישוב היהודי החדש לא היתה ריקה מתושבים. כאשר אנו באים לחגוג את חגנו עלינו לזכור כי אנחנו לא חיים כאן לבדנו, יש בארץ הזו תושבים לא יהודים רבים שזכאים לחיות כאן בכבוד. חשוב שילדי ישראל כבר מהגיל הרך יגדלו על תפיסת עולם שבה השלום הוא אחד מעמודי התווך של חיים אנושיים טובים, שלפיה נדרשים כולם לחיות בשכנות טובה עם כל הסובבים, לנהוג בזולת בכבוד כבני אדם שווים. השלום הוא ערך מרכזי ביהדות והוא בא לידי ביטוי גם במגילת העצמאות של מדינת ישראל:

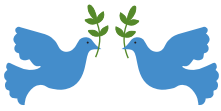
”אָנוּ מוֹשִׁיטִים יַד שְׁלוֹם וְשִׁכְנוּת טוֹבָה לְכָל הַמְּדִינוֹת הַשְּׂכֵנֹת וְעַמֵּיהֶן...”

החינוך לשלום, כמו החינוך לערכים אחרים, מתרחש לאורך זמן ולכן לא נגביל את הנושא רק לתקופת יום העצמאות אלא נשאף לתרגם את ערך השלום לאורך כל השנה לנורמות התנהגות שיהפכו לחלק משגרת חיי היום יום בגן. בדרך זו הילדים ירכשו תפיסת עולם וכלים מעשיים שיאפשרו להם בעתיד להתמודד עם אירועים חברתיים מורכבים במעגלים הולכים ומתרחבים.

מכיוון שילדים לומדים מתוך התנסות ועשייה בעולמות תוכן הקרובים להם, החינוך לשלום בגן מתחיל בתחומים הקרובים לילדים בגיל הזה: פיתוח יחסים חברתיים, טיפוח סובלנות ואמפתיה, פיתוח מיומנויות שיחה, טיפוח שיתוף פעולה ויכולת לפתור סכסוכים.

כאן נביא כמה אספקטים מהנושא: מבוא על ערך השלום ביהדות, מאמר על חשיבות ההקשבה בתקשורת בין בני אדם בכלל ובפתרון קונפליקטים בפרט וכן נציע כמה ספרים, שירים ופעילויות. בסוף הפרק הצעות ראשוניות לקראת עיסוק בנושא יחסי שכנות עם הערבים אזרחי ישראל.

לחומר נוסף ראו את התכנית של משרד החינוך והאגף לתכניות לימודים: “מושיטים יד לשלום”.



השלום ביהדות

למילה שלום משמעויות רבות בשפה העברית כגון: שלוה, מנוחה, מצב ללא מלחמה, יחסי ידידות, וגם נוסח ברכה מקובל בפגישה בני אדם. מושג השלום קשור בתפיסת השלמות, מהשורש של.ם. זהו מצב של הרמוניה, של שלוה ושגשוג. זה מזכיר את המצב ששרר בגן עדן בראשית הימים. לא היו מלחמות בין אנשים וגם היתה שלוה בין בעלי החיים ובני האדם. אדם וחווה לא אכלו בעלי חיים והחיות חיו זה לצד זה בכבוד הדדי. השלום הוא צורך מאד בסיסי ויש לו רבדים שונים.

השלום הוא ערך מרכזי ביהדות.

השלום אחד מעמודי העולם:
אמר רבי שמעון בן גמליאל: "על שלושה דברים העולם עומד: על הדין, על האמת ועל השלום" (אבות א', יז),
ר' יהושע אמר: "גדול הוא השלום, ששמו של הקדוש ברוך הוא נקרא שלום, שנאמר: 'ויקרא לו ה' שלום'" (בענין מזבח גדעון - שופטים ו' כד).
וגם "מלמד שהשלום שקול כנגד הכל, וכן אנו אומרים: 'עושה שלום ובורא את הכל'",
"לא ברא הקב"ה את העולם, אלא על מנת שיהיה שלום בין הבריות"
(במדבר רבה י"ב, א)

שלום הוא ערך מכונן שמכיל בתוכו את הכל, כל הערכים שבונים את השלמות.

השלום הוא ערך שעלינו לשאוף אליו:

מִי־הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים; אֲהַב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב.
נִצַּר לְשׁוֹנֵה מַרְעֵ; וּשְׁפָתֶיהָ מְדַבֵּר מִרְמָה.
סוּר מַרְעֵ, וְעַשֵׂה־טוֹב; בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפָּהוּ (תהילים לד)

הלל אומר: "הווה מתלמידיו של אהרן - אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א' יב).

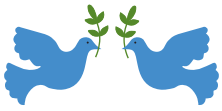
השלום הוא חזון אחרית הימים של הנביאים

... וְכַתְּתוּ חֲרִבוֹתֵם לְאֵתִים, וְחַנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמֹרוֹת-- לֹא־יִשָּׂא גוֹי אֶל־גוֹי חֶרֶב, וְלֹא־יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. (ישעיה ב, ד)
השלום מקיף את חיי היהודים בכל התפילות לדוגמא:

תפילת שים שלום - "שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים"

ברכת הנהנים

"וְבִרְכָה ה' וְיִשְׁמְרֶהָ.
יָאֵר ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וִיחַנְּךָ.
יִשָּׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וְיִשֶּׂם לְךָ שְׁלוֹם".
במדבר ו, כב-כז



ברכת "השניבנו"

הברכה השניה לאחר אמירת שמע ישראל מסתיימת בבקשה:
"ופרוס עלינו סוכת שלומך".

ברכת השלום בתפילת העמידה מבקשת "שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם"
הקדיש מסתיים במילים: "עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל".

הרב קוק אמר שהשלום האמיתי יכול להגיע לעולם דווקא בעזרת השוני שבין בני אדם. כל
צד ישמע את דעתו של האחר ויבין שלכל אדם יש מקום. כך גם בשירו "כמו הקשת" של
יהודה עמיחי.

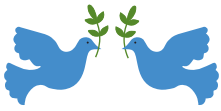
כמו הקשת / יהודה עמיחי

"כמו הקשת העשויה ממגוון צבעים
כך למעשה המה האנשים.
לכל אדם צבע משלו
והוא מתחבר לגוון של חברו,
וביחד כשהם האנשים
משתלבים פסים פסים,
רק אז מסתמנת התקווה
ומן השמים מסתלקת עננה שחורה.
שמי התכלת הנפלאים
מחייכים במלוא הדרם לפרחים,
ואומרים ולחושים לאנשים
היו כמו הקשת העולה,
שבמגוון צבעיה יוצרת שלמות נפלאה"

סמלים של שלום

1. עץ הזית - בסיפור על נוח, היונה הביאה עלה של זית להראות שהמים
ירדו אחרי המבול
2. יונה לבנה כנ"ל
3. סוכה = שלום, אמון וביטחון
בנית סוכה מצריכה שיתוף פעולה לבנייתה.
היא מסמלת את הבקשה שיהיה שלום בינינו בחג השמחה הזה.
בסוכה מוכרחים לסמוך על הסביבה שלא יפגעו בך.
הסוכה פתוחה ל-4 רוחות השמיים ואנו מזמינים אליה אורחים, שכנים ואף
אויבים כהזדמנות לעשות שלום אתם.





הקשבה

הקשבה היא בסיס לכל אינטראקציה אנושית. ללא הקשבה אין תקשורת. מי שרק משמיע את דעתו מבלי להקשיב לאחר לא יוכל ללמוד מאחרים. כשמקשיבים לאנשים עם דעות שונות לפעמים מגלים שההבדל ביניהם איננו כה גדול כפי שחשבו בתחילה, ניתן למצוא את המשותף ולהגיע לשיתוף פעולה על סמך זה.

יש לנו צורך אנושי בסיסי שיקשיבו לנו. חלק מהטבע שלנו הוא להביע את עצמנו ואנו זקוקים למקשיב כדי לעשות כן. לפעמים עצם ההקשבה מספקת את הצורך, אפילו לא נחוץ שיסכימו אתנו או יקבלו את דעתנו. יתכן מאד שאחת הסיבות לתוקפנות הרבה ולקונפליקטים בחברה שלנו נובעת מחוסר הקשבה. אנשים מאד עסוקים ולא תמיד מתפנים להקשיב לילדיהם, לא תמיד מעריכים או מבקשים לשמוע את דעתם. ילדים הגדלים כך נפגעים וחווים חסך. החוסר הזה גורם תסכול וכעס, תוקפנות ואף אלימות.

כשאדם פגוע הוא זקוק לאדם שיקשיב לו. עצם ההקשבה עוזרת להפחית את הכאב. כששני אנשים רבים ביניהם, אם יבוא אדם שלישי שרק יקשיב לכל אחד ויתן לכל אחד לספר את סיפורו, עצם ההקשבה תאפשר למצוא פתרון. קודם כל יבוא על סיפוקו הצורך של כל אחד להשמיע את אשר קרה מבחינתו, ושנית ההשמעה הזאת עוזרת בהפחתת הרגשות הקשים שהתעוררו. עם הורדת עוצמת הרגשות שני הצדדים יוכלו לשוב ולחשוב בבהירות ויכללו לעזור אחד לשני להגיע לפתרון מתאים לשניהם.

הזמנה לפעילות

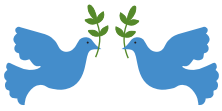


שלום / תמר אדר

"שלום" - אומרים שנפרדים
מחברים או חברות,
ואם רוצים גם מוסיפים:
להתראות!
אבל שלום ממש "שלום"
זו משאלה, זהו חלום.
שלום כולנו נבקש,
יהי שלום על ישראל!

"שלום" - זו ברכה,
"שלום" - זו תפילה,
"שלום" - זאת מילה שתישמע
בכל עת, בכל יום - כל שעה.
"שלום" - אומרים כשנפגשים
גם ילדים גם אנשים:
שלום לכם ומה שלומכם,
כל כך שמחנו לראותכם!

נשוחח עם הילדים על המילה שלום. מה זה שלום? מתי אנחנו יודעים שיש שלום בין אנשים? האם יש לנו שלום בבית? האם יש לנו שלום בגן? מה נוכל אנחנו לעשות כדי לחיות בשלום עם אחרים?



אורחים לקיץ / נעמי שמר

את השער הירוק
ולהביא ברכה
מרחוק רחוק.
ג'זניה מקניה תאמר לי ג'מבו
יאן מיוון קלימרה יאמר
צ'ין מסין יאמר ניכאומה
ויישאר עד מחר
גיל מברזיל יאמר בום דיא
קוקו ממרוקו יאמר אהלן
והברכה שהוא יביא לי
היא היפה מכולן.

אצלנו בחצר
בצל אילן פורח
ילדי כל העולם
באים להתארח
אצלנו בחצר
ילדי העולם כולו
רוקדים במעגל
ואומרים שלום.

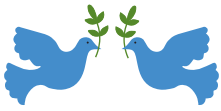
אצלנו בחצר
בצל עצי הזית
באים בדרך כלל
המון אורחים לקיץ
לכל אחד מהם
שפה משלו
ודרך משלו
להגיד שלום.
בן מאיטליה אומר בונג'ורנו
בת מצרפת אומרת בונז'ור
קן מיפן אומר אוהיו
כשהוא בא לביקור
קיי מהוואי אומר אלוהה
טניה מבריטניה אומרת הלו

כל מי שבא אלינו הביתה
יש לו שלום משלו.
צבענו את הגדר
קצרנו את הדשא
ילדי כל העולם
יוכלו עכשיו לגשת
לפתוח לרווחה

ניתן לשמוע את השיר בקישור הבא:

<http://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid=738&wrkid=4983>





איזהו גיבור? / מיירי צללזון

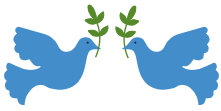
פולם רבים.
זה טוב לריב!
אפילו גם לצרוח -
כי אז הפעס נעלם,
וקל יותר
לסלוח...
אך לפעמים,
בשכועסים
עמוק-עמוק בלב,
ולא אומרים,
לא מספרים
מה באמת בואב -
הפעס מבפנים גדל,
כמו הר, ועוד יותר...
וכשהפעס בזה גדול -
קשה להתגבר,
קשה בכלל לשבת יחד
ולהידבר ---
אז צריך להיות גיבור,
צריך את כל הכוח
לגשת,
להושיט היד,
וקר, פשוט,
לסלוח.

להושיט היד,
וקר, פשוט,
לסלוח.
זה קשה לחברים
שרבים,
אך קשה הרבה יותר
לעמים
שהם אויבים...
עמים שונאים וכועסים,
שזה עם זה לא מדברים
בבר הרבה הרבה שנים...
אז - צריך להיות גיבור,
גיבור הרבה יותר,
לגשת לאויב,
ורק - לשבת לדבר...
צריך להיות ממש גיבור,
צריך את כל הכוח
רק להושיט לו את היד,
וקר, פשוט,
לסלוח.

סיפורים על פתרון סכסוכים והשכנת שלום

אהרון הכהן / אוהב שלום ורודף שלום

"וכן שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה, הלך אהרון וישב לו אצל אחד מהם, ואמר לו: "בני, ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו ואומר: 'אוי לי, היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו, שאני הוא שסרחתי עליו'". הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרון ויושב לו אצל האחר ואומר לו: "בני, ראה חברך מהו אומר, מטרף את לבו וקורע את בגדיו ואומר: 'אוי לי, היאך אשא את עיני ואראה את חברי, בושתי הימנו, שאני הוא שסרחתי עליו'". הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו גיפפו ונשקו זה לזה" (אבות דרבי נתן נוסח א פרק יב)



כששני חברים רבים, לפעמים כל אחד מתבצר בפינה שלו עם ה"ברוגז" שלו. כשזה קורה, אין פיוס ואין שלום, ונדרשת עזרה מבחוץ כדי להשלים בין השניים. היהדות מכירה בקושי הזה ומדגישה לא רק את ערך החיים בשלום עם חברינו, אלא גם את ערכם של המאמצים להשכין שלום בין אחרים. במשנה במסכת אבות (פרק א, יב) כתוב שעל כל אדם להיות כמו אהרון הכהן – "אוהב שלום ורודף שלום". החכמים מסבירים, כי המשמעות של "לאהוב שלום" היא לחיות בשלום עם חברינו, ואילו "לרדוף שלום" מתייחס לדאגה להשכנת שלום בין אחרים. האגדה מספרת, כי אהרון הכהן היה מסתובב כל יום במחנה ישראל ומגשר בין חברים שרבו: קודם היה ניגש לחבר אחד ואומר לו כמה חברו מצטער ורוצה להתפייס אִתו, אחר-כך היה פונה לשני, ומספר גם לו עד כמה חברו מצטער ומבקש להשלים עמו. כתוב "הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו". נדמיין את אהרון יושב, מסתכל לאיש בעיניים ומקשיב והוא מספר לו כל מה שקרה, על מה הם רבו, מי צדק, על הכעס והעלבון והחרטה. הוא מספר ומספר, כאן מרים את הקול קצת, שם מזיל דמעה או שניים ולאחר שמשתחרר מכל הכאב הוא רוצה להתפייס ולחזור להיות בקשר עם חברו.

כך גם יש לעשות במריבה בין ילדים. כל ילד מרגיש עצמו פגוע, לכל אחד מגיע הזדמנות לספר את הסיפור מנקודת מבטו, לספר, לכעוס, לבכות, ולבסוף שני הילדים יחזרו להיות חברים טובים.

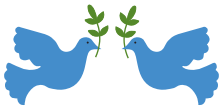
"המלחמה האדירה" מאת אורה אייל, הוצאת ספרית הפועלים.

זה מתחיל מקרש שהבעלות עליו לא ברורה, וממשיך ומידרדר לריב רציני בין דן ואלון, אומנם בלי אלימות פיזית, אבל עם השתלחויות מילוליות, שהולכות וצוברות תנופה, בנוסח חד-גדיא: אבא יותר חזק, ודודה יותר מסוכנת, ומלך ודרקון ומפלצת איומה, וכל אלה משתוללים, מתגלגלים, מייללים... אלא שבינתיים "דן ואלון שכחו על מה רבו. הם השאירו את הקשר בחול והלכו לאסוף חיפושיות."

הנה דוגמא לסכסוך שמעורר המון רגשות אך כאשר ניתן לבטא אותם, בסופו של דבר הרגשות נמוגים והילדים חוזרים לשחק ביחד כאילו שום דבר לא קרה.

שאלות לדיון עם הילדים

- על מה היתה המלחמה האדירה של הילדים? מה קרה שבסוף הם שכחו על מה רבו והלכו ביחד לחפש חיפושיות?
- בזמן רגיעה ניתן לשוחח עם הילדים על אסטרטגיות מגוונות לפתרון סכסוכים: פשרה, ויותר, סליחה, 'שולם' וגישור בסיוע הצוות החינוכי.
- נציע סיטואציות מחיי הגן: שלושה ילדים רוצים לשבת ליד הגננת אבל יש מקום רק לשניים, הרבה ילדים רוצים לשחק באותו משחק אבל המשחק כבר תפוס, רון ורונית רוצים לבנות ארמון ענקי מכל הקוביות בגן, אבל גם ילדים אחרים רוצים לשחק בקוביות.
- נזמין את הילדים להמחזיז את הסיטואציות ולהביא אותם לכדי פתרון. בשיחה נראה אילו פתרונות עלו מהילדים.



“אגדת גשר” מאת שלמה אבס בהוצאת עגור.

הספר מספר על שני חברים מילדות שרבים ונוצר קרע ביניהם. יש צורך בנגר מיוחד כדי לעזור להם למצוא את הדרך להשלים ולחזור להיות חברים.

- ניתן לשוחח עם הילדים על הדרך שבה ניתן לגשר בין שני חברים שרבים. האם פעם עזרתם לבנות גשר בין חברים שרבו: כיצד עשיתם זאת?
- ניתן לשאול את הילדים: האם פעם מישהו עזר לך להשלים עם חבר?
- כיצד היית רוצה שיעזרו לך להשלים במקרה של מריבה?

ברווז ואווז / טד הילס,

הוצאת כנרת, 2009, תרגום מאנגלית שהם סמיט ואמנון כץ
ברָנוֹ אוֹמֵר, “אֲנִי רְאִיתִי אוֹתָהּ רֹאשׁוֹן”. אָנֹּךְ אוֹמֵר, “אֲנִי נִגַּעְתִּי בָּהּ רֹאשׁוֹן”.
וְאָף אֶחָד לֹא מוֹכֵן לְוַתֵּר. בְּרָנוֹ וְאָנֹךְ דוֹגְרִים יַחַד יָמִים וְלֵילוֹת
עַל הַבִּיצָה הַמְּנַקֶּדֶת, אֲבָל שׁוֹם דָּבָר לֹא קוֹרֵה.
עַד שִׁיּוֹם אֶחָד נִשְׁמַע פְּתֹאֹם הַצִּיּוֹץ שֶׁל הַצִּפּוֹר הַכְּחֹלָה...”

יחסי שכנות

הזמנה לפעילות



דירה להשכיר / לאה גולדברג

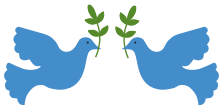
שאלות לשיחה לאחר הקריאה:

- מדוע לא שכרו הנמלה, הארנבת, החזיר והזמיר את הדירה? וכיצד הגיבו השכנים?
- מדוע היונה כן מחליטה לשכור את הדירה?
- מה זה שכנים? אילו שכנים יש לכם? האם יש לכם חברים בין השכנים שלכם? האם יש להורים?

יחסי שכנות עם הערבים אזרחי ישראל

“במדינת ישראל חיים יהודים וערבים. מציאות זו מפגישה אזרחים משני העמים במצבים רבים ושונים: במקומות עבודה, במסגרות חינוכיות, בשעות הפנאי והבילוי, ובעצם המגורים בשכנות בערים המעורבות ובאזורים שבהם הישובים סמוכים זה לזה. החיים אלה לצד אלה מתאפיינים הן בשיתוף פעולה ורצון טוב להדדיות, והן בפחדים, בעוינות ובכעס. הן היהודים והן הערבים טוענים, שהארץ שייכת להם מדורי דורות. על רקע זה נוצר קונפליקט, שהביא לסכסוך מתמשך בין היהודים לערבים. במזרח התיכון. אף שערביי ישראל הם אזרחי המדינה, הרי שהסכסוך הישראלי-ערבי משפיע גם על יחסי יהודים - ערבים בתוך המדינה. הצטברות של רגשות חרדה, כעס ועוינות מביאה לדעות קדומות ולהתנהגות המוכתבת בעיקר על ידי רגשות. יחסי שכנות טובה עשויים לסייע לקרב בין הצדדים, לגרום לכך שנכיר, נדע ונבין טוב יותר זה את זה.”

(מתוך יהודים וערבים במדינת ישראל - משרד החינוך והתרבות ומכון ון ליר)



הפרק השני במדריך לגננת: "מושיטים יד לשלום" של משרד החינוך עוסק בהכרת האחר כקבוצה חברתית בעלת מסורת, מנהגים וסמלים וכן מציע מפגשים בין – קבוצתיים בין יהודים לערבים. במטרה לפתח אצל הילדים, כבר בגיל הרך, יכולת לקיים מגע בין תרבות על בסיס שוויון וכבוד, לעודד פתיחות ונכונות להכיר תרבויות שונות, להבין אותן ולהתייחס אליהן בכבוד גם אם הן שונות או מוזרות בעיניהם. השלום יבנה ככל שנכיר אחד את השני כבני אדם, על הדמיון והשוני בינינו.

בתכנית "מושיטים יד לשלום" מוצעות פעילויות על הכנסת אורחים, הכרות עם לבוש מסורתי וכיסוי ראש שונה של דתות ועדות שונות, הכרות עם מוסיקה ערבית, הכרות עם השפה הערבית והדמיון לעברית.

הכרות עם אורחות חיים באמצעות תמונות וספרים

מוחמד / זוארה בראס

ילדה חמור ואצבעות / מרים ברטוב ואוריאל אופק

סיפורי ערב לילדים / חזי ברוש ונחמה ניר – יניב

סיפורים על ילדים יהודים וערבים בישראל היום:

מתנה ליום הולדת / נירה הראל

שפת המכוניות / רוני גנור (מתוך התכנית "מושיטים יד לשלום")

מחזה יוסף ויוסי / מיכל ברזל כהן (מתוך התכנית "מושיטים יד לשלום")

הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל

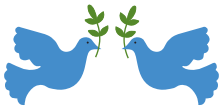


"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית." (מגילת העצמאות)

אין זה מקרה שהציונות הובילה את עם ישראל בחזרה לארץ ישראל כאשר שאפה ליצור מסגרת של עצמאות יהודית. לאורך ההיסטוריה היהודית היה קשר אמיץ בין עם ישראל לארץ ישראל וערגה לחזור אליה. זה בא לידי ביטוי בספרות היהודית לדורותיה, בתפילות ובחגים. כמה דוגמאות: מתפללים לכיוון ירושלים, בפסח שרים "לשנה הבאה בירושלים" ועוד, לפניכם לקט של ציטוטים בנושא:

"וַיְהִי הַיּוֹם אָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶדֶל לֹט מֵעֲמוֹ שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אֵתָהּ שָׁם צִפְנָה וְנִגְבְּהָ וְקִדְמָה וַיִּמָּה. כִּי אֵת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אֵתָהּ רָאָה לָךְ אֲתַנְנָה וּלְזֶרְעֶךָ עַד־עוֹלָם [...] קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרַחְבָּהּ כִּי לָךְ אֲתַנְנָה.

(בראשית יג 14-17)



וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח
מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא: וַיַּחֲלֵם וְהָנָה סֵלֶם מִצֵּב
אֲרָצָה וְרָאִשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיִמָה וְהָנָה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלֵים וַיִּרְדִּים בּוֹ: וְהָנָה ה'
נִצַּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב
עָלֶיהָ לָּהּ אֲתַנְנָה וְלִזְרַעָהּ: וְהָיָה זֶרַעָהּ כַּעֲפַר הָאָרֶץ וּפְרֻצֹתָ יָמָה וְקִדְמָה וְצַפְנָה
וְנִגְבָּה וְנִבְרָכוּ כָּהּ כָּל מִשְׁפָּחַת הָאֲדָמָה וּבְזִרְעָהּ: (בראשית כ"ח)

וַיַּעַל מֹשֶׁה מֵעֲרַבְתַּת מוֹאָב אֶל הַר נָבוֹ רֹאֵשׁ הַפְּסָגָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיִּרְאֶהוּ ה'
אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד עַד דָּן: וְאֶת כָּל נַפְתָּלִי וְאֶת אָרֶץ אֲפֵרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֶת כָּל
אָרֶץ יְהוּדָה עַד הַיַּם הָאֲחֵרוֹן: וְאֶת הַנֶּגֶב וְאֶת הַכֶּפֶר בְּקִעַת יְרֵחוֹ עִיר הַתְּמָרִים עַד
צֶעֶר: וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר
לְזֶרַעַךָ אֲתַנְנָה... (דברים ל"א)

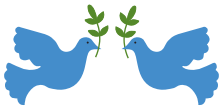
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כַחֲלָמִים. ב' אָז יִמְלֵא שְׁחוֹךְ
פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהֵי. ג' הַגְדִּיל יְהוָה
לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמֵחִים. (תהילים קכו 3-1)

עַל נִהְרוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־בְּכִינוּ בְּזִכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן. עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ
כַּנְּרוֹתֵינוּ. כִּי שָׁם שְׁאַלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יְהוָה שִׁיר וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמֵחָה שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן.
אִיךָ נִשִּׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נֶכֶר. אִם־אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי.
תִּדְבַק־לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֲזַכְּרֵכִי־אִם־לֹא אֲעֵלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל רֹאֵשׁ שְׂמֵחָתִי.
(תהילים קלז 6-1)

"וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבֶךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ וְעִמּוֹ
לְצִיּוֹן"
(מתפילת העמידה)

"יִשְׂרָאֵל אָדָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִפִּילוֹ בְּעִיר שְׂרׁוּבָה גּוֹיִים, וְלֹא בַחֲצוּצָה לְאֶרֶץ,
וְאִפִּילוֹ בְּעִיר שְׂכׁוּלָה יִשְׂרָאֵל. מִלְּמַד שִׁישִׁיבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂקׁוּלָה כְּנֹגַד כָּל
מִצְוֹת שְׂבִתוֹרָה."
(תוספתא, עבודה זרה ד[ה], ג)

הַקֶּשֶׁר בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא יַחִיד בְּמִינוֹ. עוֹד טֵרַם נִהְיִיהָ יִשְׂרָאֵל לְעַם,
יוֹחַדָּה לֹא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. עוֹד טֵרַם הִיָּה הָעַם לְעַם כְּבִר הַיִּתֵּה הַהִבְטָחָה, הַבְּטַחַת הָאֶרֶץ.
בְּחִירַתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וּבְחִירַתָּהּ שֶׁל הָאֶרֶץ נִכְרָכוּ יַחֲדוֹ. הַבְּטַחַת הָאֶרֶץ לְאִבּוֹת הַיָּא
הַנְּעִימָה הַחֲזִרְתָּהּ שֶׁל חֲמִישֵׁה חֹמְשֵׁי הַתּוֹרָה. זְכוּתוֹ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל עַל הָאֶרֶץ נְעוּצָה
בְּרֵאשִׁית יְמֵי הָעַם וְנַחֲשֶׁבָה כְּנֹבַעַת מִרְצוֹנוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא. לֵה' הָאֶרֶץ וְהוּא יִמְסְרָנָהּ
לְאִשֶׁר חָפֵץ.
(אַבְרָהָם יְהוֹשֻׁעַ הַשֵּׁל, יִשְׂרָאֵל הוּוֶה וְנַצַּח)



הזמנה לפעילות



- נכין מפה גדולה של מדינת ישראל. נבקש ממשפחות הילדים להביא לגן תמונות של מקומות בארץ בהם טיילו ונתלה במקום המתאים במפה.
- נכין דגם תלת מימדי של ארץ ישראל ונקשט עם בתים קטנים, כבישים, מכוניות ודמויות קטנות, חול בחוף הים ובמדבר, עצים וצמחיה. נסמן את ירושלים והעיר שבה חיים הילדים. על הדגם אפשר לציין מקומות בהם הילדים ביקרו בעזרת דגלונים.
- נביא לגן תמונות של החי והצומח בארץ ישראל ונכיר ציפורים ופרחי בר.
- נכין שירון של שירי ארץ ישראל שנשיר לאורך השנה בגן.
- נערוך ביקור במיני ישראל.
- מחברת מטיילת בארץ ישראל – נציע להכין לאורך השנה, אלבום עם תמונות וסיפורים של טיולי משפחות הגן במקומות שונים בישראל. יום העצמאות היא הזדמנות להוציא את האלבום, להסתכל יחד ולשוחח על המקומות שהילדים הכי אוהבים והיו רוצים לחזור אליהם.

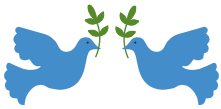
עליה וקליטה



ישראל ראתה בעלייה את אחד היעדים המרכזיים שלה. עם קום המדינה הוחל בקיבוץ היהודים מגלויות המזרח והמערב בארץ ישראל בצורה מסודרת. ממשלת ישראל בשיתוף הסוכנות היהודית ומוסדות יהודיים כמו הג'וינט יזמו, ארגנו ומימנו את העלתם ארצה של ניצולי השואה, שישבו במחנות העקורים באירופה, ושל יהודים מארצות מזרח אירופה (בולגריה, רומניה, פולין) ויהודים מארצות האסלאם – תימן, עיראק וצפון אפריקה. בהמשך היתה עליה גדולה של יהודי ברית המועצות לשעבר ואתיופיה. בין השנים 1948-1951 מאות אלפי עולים הגיעו ארצה.

על בעית מציאת מקומות אכלוס לכל העולים כתב לובה אליאב:

”כיוון שבאו גלים לא מתוכננים, ובשנים הראשונות מאה אלף ומאתיים אלף יהודים בשנה, וגם יותר, עשינו מה שיכולנו: קודם כול אכלסנו את הבתים בערים שהערבים נטשו. כך יישבנו את יפו ואת החלק הערבי של חיפה, ירושלים, רמלה ולוד, אבל בעיקר יפו. ואם מדברים על “הבולגרים של יפו” - הם לא נשלחו לשם מתוך תכנון, אלא מפני שבאו בבת אחת כמעט כל יהודי בולגריה, וצריך היה למצוא להם בתים. המחנות של הצבא הבריטי, שצה”ל לא היה צריך, התחילו להתמלא במשפחות של עולים. המחנות לא היו בנויים לזה, בצריפי הפח הגדולים שהיו בנויים למחלקת חיילים, הכניסו בהם חמש משפחות, שמונה משפחות -



כמה שנכנס. בלי סידור. ואז החלו לנטות אוהלים. לקחו קצת גם מהצבא והתחילו לצאת קריאות דחופות לשליחינו ברחבי העולם: "לקנות אוהלים. קנו אוהלים גדולים, בינוניים וקטנים". אבל גם האוהלים לא הספיקו, והעולים הוסיפו לבוא גלים-גלים, אלף ביום! ואז עברו לשיטה של בְּדוֹנִים: לקחו יריעות של אוהלים קרועים, יצרו מהן גג וארבעה קירות - וכך קם והיה בְּדוֹן, ונוצרו מחנות של בְּדוֹנִים."
© מתוך: אליאב, לובה. (1987). "40 שנה לתחילתה של העלייה הגדולה".
סקירה חודשית. תל אביב: משרד הביטחון - ההוצאה לאור.

לקריאה נוספת בנושא: מאמרים על עליה וקליטת עולים מתוך ספרית מט"ח
עליה וקליטה וקיבוץ גלויות

<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=10868>

עלית יהודי תימן - "על כפי נשרים" / "מרבד הקסמים"

מבצע עזרא ונחמיה - עליית יהודי עיראק

העליה ממזרח אירופה

העליה מצפון אפריקה

מחנות העולים והמעברות

התיישבות העולים בראשית שנות החמישים

החינוך בישראל הצעירה

על עליית יהודי ברית המועצות חפשו בויקיפדיה:

"העלייה מברית המועצות בשנות ה-70" ו"העלייה מברית המועצות בשנות ה-90"

על עליית יהודי אתיופיה:

<http://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=19773&kwd=962>

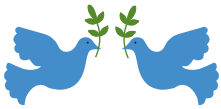
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Tziyonut/AliyatEtyopya.htm>

הזמנה לפעילות



• נשוחח על משמעות העלייה: האם פעם עברתי למקום חדש, עיר חדשה, גן חדש? איך הרגשתי לקראת המעבר? אילו פחדים וציפיות ליוו אותי? מה עזר לי להיקלט במקום החדש? מהם הדברים שמקווים להם במקום החדש? איזה חפץ הייתי בטוח לוקח אתי לארץ רחוקה?

• סיפורי עליה: האם כל ילדי הגן מדברים רק עברית בבית? האם יש ילדים, הורים או סבים (או גננות!) אשר עלו ארצה ממדינות רחוקות? נזמין לגן הורים או סבים או הגנת לספר סיפורי עליה. מדוע החליטו לעלות לארץ? מה השאירו מאחור? אילו פחדים וציפיות סבבו את המעבר? מה גילו בישראל? מה סייע להם להיקלט בארץ החדשה? מה המילה הראשונה שלמדו בישראל? (ניתן ללמד מילה זו בשפה של ארץ המוצא).



- נזמין משפחות מרקעים שונים להביא לגן תמונות, שירים, פרטי לבוש, מאכלים וכדומה מארץ המוצא. ניתן לעשות חגיגה עם משפחות הגנים שבהם מציגים את המסורות השונות, כל משפחה מביאה מאכל מסורתי, שירים מסורתיים ומספרים סיפורים מארצות המוצא.

- זו גם הזדמנות להזכיר לילדים סיפורי אבות מהתנ"ך ובפרט את הדמות של אברהם אבינו, "העולה הראשון" אשר עלה לארץ ישראל בעקבות הקריאה "לך לך..."

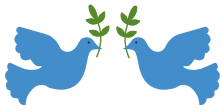
- ניתן להכין בובה בדמותו של אברהם אבינו ולתת לילדים לשאול אותו שאלות ולנהל איתו שיחה על חיינו.

- נספר את הסיפור: "המדינה של ילדי הגן", מאת אמונה אלון, קוראים הוצאת ספרים. מדינת ישראל הצעירה פתחה את שעריה ולמרות הקשיים, העוני והמחלוקות הצטרפו למדינה במשך השנים מיליוני עולים מכל רחבי העולם. באותם הימים היה נהוג לומר: "מעולה לעולה - כוחנו עולה". לא קל לקבל חברים חדשים לקבוצה קיימת ולמצוא בה את מקומך. ובכל זאת, דווקא מגוון האנשים, ריבוי השפות, הטעמים והמסורות שהביאו איתם כל העולים לארץ הם אלה שיוצרים בישראל חברה מעניינית ויצירתית, שיש בה הרבה אורחות חיים ונקודות מבט ואפשרויות רבות להמשיך לצמוח.

לקראת יום העצמאות, גננות רבות שוקלות כיצד להכיר לילדים צעירים מושגים מופשטים כגון קיבוץ גלויות, שייכות לעם ועצמאות מדינית. הסופרת אמונה אלון בחרה לעשות זאת באמצעות סיטואציה מוכרת לכל ילד וילדה: קבוצת ילדים משחקת יחד תוך שיתוף והנאה, ואינה מעוניינת לקבל חבר חדש המבקש להצטרף. ילדי הגן בוודאי יזדהו הן עם שמחת היצירה ותחושת השייכות של קבוצת ילדים, הן עם הקושי של הילד החדש להיכנס לחברת ילדים קיימת. (לרעיונות לפעילות בעקבות הספר ראו אתר ספרית פיג'מה:

<http://www.pjisrael.org/book.aspx?id=47&year=3|-1&menu=inpvm4>

- ניתן להראות לילדים תמונות של עולים, לדוגמה מאתר "אוסף התצלומים הלאומי" [/http://www.gpophoto.gov.il](http://www.gpophoto.gov.il)



יום הולדת למדינה



ביום העצמאות אנו חוגגים את הקמת מדינת ישראל. המושג מדינה היא מושג מופשט שקשה לילדים צעירים להבין. אנו מציעים, כמו בכל דבר בגיל הרך, לצאת מהקרוב והמוכר, ולהתחיל את הלמידה על היישוב שבו נמצא הגן.

הזמנה לפעילות

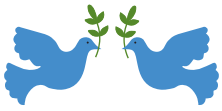


• לקרא את השיר יום הולדת למדינה של לאה נאור

יום הולדת למדינה / לאה נאור

יש יום הולדת למדינה אנו הכנו לה מתנה. ציירנו ציור עם בית וגן קשרנו בסרט כחול ולבן.	יש יום הולדת למדינה אנו הכנו לה מתנה. ציירנו ציור, עטפנו בנייר, קישטנו בסרט יפה, ונגמר.
יש לנו רק בעיה קטנה: איפה, בעצם, נמצאת המדינה? בואו, נצא אל הרחוב ונשאל מי שיודע איפה היא בכלל. אולי בין עצי התפוח, אולי בפרדס המלבלב? אולי במדבר הפתוח, אולי היא אצלנו בלב? אולי נסגרה במשרד היא, אולי היא אצלי בגינה? אז מי יספר ויגיד לי, איפה נמצאת המדינה?	יש לנו רק בעיה קטנה: איפה, בעצם, נמצאת המדינה? איפה היא גרה ומהי כתובתה, ואיפה צריך לחפש אותה. אולי בחצר, על הדשא, אולי על פיגום בבניין? אולי היא מעבר לקשת, לקשת אשר בענן? אולי על מטוס בשמיים, אולי בין עלי שושנה? אז מי יספר ויגיד לי, איפה נמצאת המדינה?

- בשיר מובע הקושי של הילדים להבין מה זה בעצם מדינה ואיפה היא נמצאת. אנו מציעים לפתוח בלמידה על היישוב שבו נמצא הגן.
- נסייר ברחובות, נכיר מבנים ציבוריים ובתים מיוחדים, חנויות ומקומות תעסוקה בישוב. נכיר את שמות הרחובות הסמוכים לגן ושמות הרחובות שהילדים גרים בהם.
- ניתן לפתח את הנושא ולשתף בו את ההורים. כל משפחה תסייר באתר או מוסד מוכר בישוב (למשל מוזיאון, בנין העיריה, גן ציבורי וכדומה), תצלם ותביא לגן צילומים ו/או יצוגים תלת ממדיים של אותו אתר ותספר עליו לילדים.
- ניתן להזמין לגן אישים מרכזיים ביישוב או ותיקי הישוב לספר על תולדות המקום.
- נלמד שירים וסיפורים על היישוב ונשווה בין צילומים של עבר והווה.
- מה אנחנו מאחלים למדינה, אפשר לצייר את הדברים.



דקלום ליום העצמאות

”שיר ערש לצבעים” / נעמי שמר

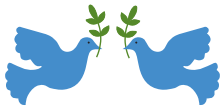
ירוק הוא הברוש
ותכול הוא הים
אדום הוא התות
ואפור הענן
חומה האדמה
וזהוב הוא החול
הדגל שלנו.....
לבן וכחול.

- נשחק משחקים של פעם: קלאס, חמש אבנים, סבתא סורגת וכדומה. הקישור הבאה מוביל לספר ”משחקים של פעם, 60 שנות משחק” של משרד החינוך:

http://meyda.education.gov.il/files/Owl/mishakim_60_web1.pdf

- נרקוד ריקודי עם
- נשיר שירים ארץ ישראלים
- נזמין סבים לספר איך היתה ישראל כאשר הם היו קטנים
- נאכל ארוחה ישראלית טיפוסית
- נכין עוגת יום הולדת למדינת ישראל





חגיגת יום העצמאות בישראל היום



בה' באייר תש"ח (14 במאי 1948) הוכרזה הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל. זהו היום שבו הסתיים המנדט הבריטי וביום זה החליטה מועצת העם להכריז על הקמת המדינה.

הטקס החגיגי התקיים במוזיאון תל-אביב בנוכחות חברי מועצת העם ובראשם דוד בן-גוריון שקרא את מגילת העצמאות.

יום העצמאות הינו אחד החגים המיוחדים של לוח השנה העברי ואחד הסמלים המורכבים והטעונים ביותר מבחינה היסטורית וערכית של מדינת ישראל. החברה הישראלית נמצאת בתקופה של שינויים ותמורות, הנובעים משינוי שחל בהתייחסות לאידיאולוגיה הציונית. הציונות היוותה את הבסיס שממנו נבנו ועליו נשענו הערכים הלאומיים, וכיום נראה שאיבדה מכוחה ומן הרלוונטיות שלה. בנוסף לכך, החברה הישראלית נהפכה מחברה חלוצית בעלת ערכים קולקטיביסטים לחברה צרכנית ואינדיבידואליסטית יותר.

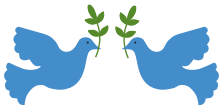
מנהגי החג

יום העצמאות הוא החג הצעיר ביותר בלוח השנה העברי ותהליך עיצובו מצוי בעיצומו. רבים חשים כי מן הראוי להעשיר את החג ולהעניק לו רבדים נוספים של תוכן, מנהג וטקס על מנת שישקף את חשיבותו ועוצמתו. קהילות היהדות המתקדמת וקהילות נוספות העוסקות בהתחדשות יהודית עמלות בעשורים האחרונים על עיצובם של מנהגים שיבטאו את משמעותו ההיסטורית והרוחנית של היום.

ממנהגי החג כולנו מכירים את הנפת הדגלים, טקסים ואירועים רשמיים כמו טקס הדלקת המשואות בהר הרצל, הענקת פרס ישראל במוצאי החג, שירה בציבור, במות בידור במרכזי הערים, זיקוקי דינור, טיולים בעקבות לוחמים, חידון התנ"ך, ופיקניקים משפחתיים בטבע.

כאן נעסוק בהיבטים יהודיים של חגיגת היום:

- א. התפילה לשלום המדינה
- ב. קריאת מגילת העצמאות בטעמי מקרא
- ג. יום העצמאות כחג דתי, טקסים ליום העצמאות



א. התפילה לשלום המדינה

על פי מאמרה של הרבה תמר דובדבני: "התפילה לשלום המדינה, מערך לימוד לקראת ועידת תל"ם" ניתן למצוא את כל המאמר באתר החגים של התנועה:

<http://www.reform.org.il/holidays/2011/memorial-independence-days/pages/articles.html>

בבתי כנסת נוהגים לומר תפילה לשלום מדינת ישראל. התפילה לשלום מדינת ישראל עוצבה בהשראת התפילה לשלום המלכות, שהיתה ועדיין נהוגה בקהילות היהודיות ברחבי העולם. הנביא ירמיהו הורה לאנשי יהודה שגלו לבבל: "...וְדַרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלִיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בְעַדָּהּ אֶל ה' כִּי בְשָׁלוֹמָה יִהְיֶה לְכֶם שְׁלוֹם." (ירמיהו כט, 7).

הנוסח הראשון לתפילה לשלום המדינה נכתב על ידי הרב עוזיאל והרב הרצוג, הרבנים הראשיים לארץ ישראל בתחילת שנות ה-50. נוסח זה עובד על ידי הסופר ש"י עגנון, אושר על ידי הרבנות הראשית לארץ ישראל והוא הנוסח הנמצא היום בסידורים האורתודוקסיים.

הנוסח הבא לקוח מסידור "העבודה שבלב" של התנועה ליהדות מתקדמת

צוֹר יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בְּרַחֵם אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ. הֲגֵן עָלֶיךָ בְּאֶבְרַת חֶסֶדְךָ וּפְרֵשׁ עָלֶיךָ סִפְתֵי שְׁלוֹמֶךָ. שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּךְ לְרֵאשִׁיךָ, לְשׁוֹפְטֵיךָ וּלְנִבְחָרֶיךָ, וְתִקְנֵם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, לְמַעַן יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַצְּדָקָה, הַחֹפֵשׁ וְהַיּוֹשֵׁר. חַזֵּק אֶת יְדֵי מְגִינֵי אֶרֶץ קְדְשֵׁנוּ, וְהִנְחִילֵם יְשׁוּעָה וְחַיִּים. וְנָתַתְּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׂמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ. פְּקֹד־נָא לְבִרְכָה אֶת אֲחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֲרָצוֹת פְּזוּרֵיהֶם. טַע בְּלִיבִים אֶהְבֵּת צִיּוֹן וּמִי בְהֵם מְכַל עַמְנוּ יִהְיֶה אֱלוֹהֵינוּ עִימוּ וְיַעַל לִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ, אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ. הֲאֵצֶל מְרוֹחֶךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי אֲרָצֵנוּ, הִסֵּר מִקְרַבְנוּ שְׂנֵאָה וְאִיבָה, קִנְיָה וְרִשְׁעוֹת, וְטַע בְּלִיבֵנוּ אֶהְבָּה וְאֶחָוָה, שְׁלוֹם וְרַעוּת. וְקִיַּם בְּמַהֲרָה חֲזוֹן נְבִיאְךָ: "לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרָב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה".

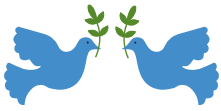
ונאמר אמן.

(הטקסט המודגש הוא הטקסט שמשמשים בו בתפילה ששרים בגן.)

השמחה בתפילה לשלום המדינה

"ונתת שלום בארץ ושמחת עולם ליושביה"

בשבתות נהוג לסיים את התפילה בבית הכנסת בתפילה לשלום המדינה. בגן אפשר לעסוק בתפילה בהקשרים של שבת, שמחה, שלום ויום העצמאות. על פי נוסח התפילה שמחת עולם = שלום.



- נלמד את התפילה ונשיר אותה עם הילדים. נשוחח על משמעות התפילה – מי הוא "צור ישראל וגואלו"? מה היא "אברת חסדך" "סוכת שלומיך" מדוע מברכים את המדינה? במה אתם רוצים לברך את המדינה?

שאלות לשיחה עם הילדים

- אפשר לשוחח עם הילדים, בהתאם לגילם על מהי שמחת עולם? – שמחה של כל העולם? שמחה תמידיה? שמחה לאורך זמן?
- נשאל את הילדים מהו הדבר הכי משמח עבורם, משהו שיגרום להם תמיד לשמחה. נשוחח על הקשר בין שלום לבין שמחה.
- שמחת השלום היא לכל יושבי הארץ. זוהי הזדמנות לשאול ולשוחח למה הכוונה. האם הארץ היא ארץ מסוימת או שמא הכוונה היא לעולם-לכדור הארץ? מיהם "כל יושביה"?
- איך ייראה השלום שיגרום לנו לשמחת עולם? מה יהיה בו שאין לנו כיום?

ב. קריאת מגילת העצמאות לפי טעמי המקרא המסורתיים

בקהילות התנועה הרפורמית בישראל משלבים את קריאתה של מגילת העצמאות בבתי הכנסת במהלך תפילות יום העצמאות ובכינוסים הציבוריים לציון היום. במסגרת מהלך זה שולבו בפסקאות המגילה טעמי המקרא המסורתיים, המשמשים לקריאתן של המגילות ביתר חגי הלוח העברי.

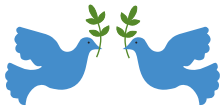
שילובם של הטעמים המסורתיים – סימני הפיסוק העתיקים של השפה העברית – נועד להציג את מגילת העצמאות כאחד מן המסמכים המכוננים של העם היהודי, המבטא במילותיו את המשקל ההיסטורי הסגולי של הקמת המדינה בתום אלפים שנות גלות. בנוסף נועד המעשה להטמיע את קריאתה של המגילה, כמרכיב מרכזי של החג וכדרך להעשיר את מנהגיו ואופן ציונו, וכן לבצר את מעמדה של המגילה וערכיה בקרב הציבור בישראל ובני העם היהודי ברחבי העולם.

באתר החגים של התנועה ליהדות מתקדמת ניתן לשמוע את המגילה בטעמים:

<http://www.hagim.org.il>

ג. יום העצמאות כחג דתי

טקסים משפחתיים לערב יום העצמאות "יותר ויותר נשמעת בחברה הישראלית הדרישה למתן יתר טקסיות "דתית" ממלכתית ליום זה, דרישה המגיעה גם מהשכבות שאינן מוגדרות כדתיות... במסורת היהודית התגבשה לאורך תקופה ארוכה טקסיות ביתית "מסורתית" לציונו של חג ומועד. ציון זה מלווה בדרך כלל בסממנים קבועים



החוזרים, בדרך כלל, על עצמם. הדלקת הנר, ברכה על הכוס וקריאת טקסט חגיגי ייחודי הפכו במשך הזמן לסממנים חוזרים על עצמם בהווי החג והמועד שלנו. יש מקום אפוא לאמץ סממנים אלו גם לחג העצמאות כיחידה טקסטית לכלל האוכלוסייה...” מתוך מאמרו של הרב יהורם מזור “יום העצמאות כחג דתי” באתר החגים של התנועה ליהדות מתקדמת יום העצמאות:

[/http://hagim.org](http://hagim.org)

הצעה לטקס משפחתי ניתן לקבל במשרדי התנועה ליהדות מתקדמת.

סמלי המדינה



נציג את סמלי המדינה: הדגל, סמל המדינה וההמנון, והמקורות המסורתיים שלהם.

דגל המדינה

בספרו “מדינת היהודים” הרצל הציע דגל לבן ובמרכזו שבעה כוכבי זהב. היריעה הלבנה מסמלת את דגל החיים החדשים הטהורים. הכוכבים הם שבע שעות הזהב של העבודה שכן בסימן העבודה חזרו היהודים אל הארץ החדשה. הדגל כפי שהוא היום, היה בתחילה דגלה של התנועה הציונית. את נסיבות היווצרותו של הדגל, תיאר דוד וולפסון, מצירי הקונגרס הציוני הראשון בבאזל שוויץ 1897: “בפקודת מנהיגנו הרצל באתי לבאזל, כדי לעשות את כל ההכנות לקונגרס הראשון. בין השאלות הרבות שהעסיקוני אז היתה אחת... באיזה דגל נקשט את אולם הקונגרס? מה יהיו צבעיו? הן דגל אין לנו! הרעיון הזה הכאיבני מאד. צריך דגל, ואולם באיזה צבעים נבחר? והנה הבזיק רעיון במוחי: הרי יש לנו דגל, לבן כחול - כטלית אשר בה נתעטף בתפילתנו, טלית זו היא דגלנו! נוציא נא את הטלית מנרתיקה ונגולל אותה לעיני ישראל ולעיני כל העמים. הזמנתי אז דגל כחול-לבן ומגן דוד מצוייר עליו. וכך בא לעולם דגלנו הלאומי.”

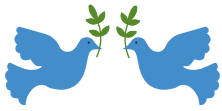


לאחר הקמת המדינה, “ועדת הסמל והדגל” של מועצת המדינה הזמנית הזמינה הצעות לעיצוב הדגל ולבסוף ב-28 לאוקטובר 1948 הוחלט לקבל את דגל התנועה הציונית כדגל ישראל.

מגן דוד

הסמל מגן דוד ששולב בדגל, נמצא בתרבויות העמים מאז תקופת העת העתיקה; הוא הופיע בתרבויות המזרח הרחוק לפני אלפי שנים, והוא משמש בתרבויות המזרח עד היום. הוא מופיע גם בתרבות המוסלמית. אולם עם הזמן הפך לסמל יהודי מובהק, ונמצא בפריטי אמנות ותשמישי קדושה רבים. על פי מסורות יהודיות ואחרות, סמל זה היה מצויר או חרוט על מגיני לוחמיו של דוד המלך.





הזמנה לפעילות



- נביא לגן דגלים בגדלים שונים, נדבר על מה שרואים בדגל : צבעי הדגל, מגן דוד, פסים – נותנים להתנסות בצבעי כחול לבן, בפסים כחולים, מגן דוד.
- נביא טלית לגן ונשווה בין הדגל לבין הטלית. ניתן לספר את הסיפור על עיצוב הדגל.
- ניתן לילדים לצייר את הדגל. לצעירים אפשר לתת פסים כחולים ומשולשים כחולים. בגילאים מבוגרים יותר אפשר לתת לילדים לעצב דגל לפי הדמיון שלהם. ניזכר במה שברכנו את המדינה ונציע לשלב רעיונות אלה בציורי הדגל.

ילדי הדגלים / נעמי גונן

כמו בכל שנה

ביום ההולדת של המדינה -

כל הילדים חוגגים ומבלים

אוחזים בדיוק באותם הדגלים.

אך לכל דגל

שאוחזת בו יד

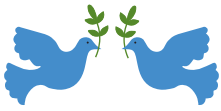
יש תמיד ילד

יחיד ומיוחד.

סמל המדינה

את סמל המדינה עיצבו האחים גבריאל ומקסים שמיר. במרכז הסמל מנורה ובה שבעה קנים, המעוטרת משני צדדיה בענפי זית. מתחת למנורה – השם "ישראל". המקור לרעיון של מנורה וענפי הזית מופיע בספר זכריה: "רְאֵיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב... וְשִׁבְעָה נְרֵתֶיהָ עָלֶיהָ... וְשְׁנַיִם זֵיתִים, עָלֶיהָ: אֶחָד מִימִין הַגֶּלֶה, וְאֶחָד עַל-שְׂמֹאלָהּ". ענפי הזית שסביב המנורה הם המקור לאור המנורה: שמן הזית שימש להדלקת המנורה בבית המקדש. בתיאור שבספר זכריה מסמלים שני עצי הזית את שני סוגי המנהיגים של עם ישראל בזמן העתיק – הכוהן הגדול ממשפחת אהרן הכוהן והמלך מבית דוד. את שניהם היו מושחים בשמן זית בטקס ההכתרה שלהם. ענפי זית מציינים גם את השאיפה לשלום. על פי הסיפור של נח ומבול (בראשית פרק ח) היונה הנושאת בפיה עלה זית היא סמל לשלום. מסופר כי נח, שביקש לברר אם פסק המבול, שלח תחילה את העורב – ואחר כך את היונה. והיונה, בפעם השנייה, הביאה עלה זית – אות וסמל להפסקת המבול ולשלום בעולם.





המנורה היא סמל יהודי עתיק, המופיע גם על רצפות פסיפס של בתי כנסת עתיקים בארץ ישראל וגם על מטבעות. המנורה בסמל המדינה מבוססת על צורת המנורה בתבליט על שער טיטוס.

בשנת 70 לספירה, בעקבות המרד הגדול, החריבו הרומאים את ירושלים ואת בית המקדש. טיטוס, מפקד הצבא הרומי, לקח את המנורה ואת שאר כלי המקדש לרומא, והציג אותם בתהלוכת ניצחון בחוצות העיר. התהלוכה, שבה שבויים יהודים נושאים את המנורה, הונצחה בתבליט על שער טיטוס בעיר רומא ואפשר לראות אותו עד היום הזה.

באתר "סמל ודגל המדינה" של מט"ח ניתן למצוא עוד מידע:
[/http://www.cet.ac.il/history/semel](http://www.cet.ac.il/history/semel)

הזמנה לפעילות



- נביא תמונה של סמל המדינה ונדבר על מה שרואים בסמל- מנורה, ענפי זית, המילה "ישראל".
- להשוות בין המנורה לבין חנוכיה.
- להביא ענפים של עץ זית או לצאת לחצר או לשכונה לראות עץ זית.
- בהתאם לגיל הילדים אפשר לספר את הסיפור של לוי קיפניס "מנורה וענפי זית". לפני שמספרים את הסיפור נשאל את הילדים למה הם חושבים שנבחרו ענפי הזית ומנורה להיות בסמל המדינה? אפשר לשאול אותם באיזה חגים אנו מדברים על עץ הזית?

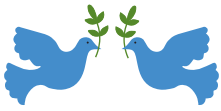
מנורה וענפי זית / לוי קיפניס

"כאשר קמה מדינת ישראל, באו אל המנורה ואמרו לה: "את היי סמל המדינה!" אמרה המנורה: "רבים היו כלי הקודש בבית המקדש, כולם זהב טהור, ולמה זה בחרתם בי?" ענו לה: "כי את נותנת אורה. יש אורה- יש שמחה, יש אורה- יש ששון!" ביקשה המנורה: "לא אוכל לבדי להיות סמל: ילווה אלי עץ הזית, הנותן לי משמנו הטוב להאיר את נרותיי."

הלכו ובאו אל הזית: "זית, הזית, הלווה נא אל המנורה ותהיו יחד סמל המדינה!" אמר הזית: "רבים העצים בישראל, שנשתבחה בהם הארץ. למה זה בחרתם בי?" ענו לו: "כי אתה נותן את השמן הטוב למאור. יש אורה- יש שמחה, יש אורה- יש ששון!" נתן הזית שניים מענפיו לשני צידי המנורה, להיות לסמל המדינה- ולישראל אורה, שמחה וששון!"

מנורה וענפי זית / רפאל ספורטה

מנורה וענפי זית,
שמן טוב ואור יהל -
אור בארץ, אור בבית
ושלום על ישראל.



ההמנון

התקוה

מילים: נפתלי הרץ אימבר

כל עוד בלבב פְּנִימָה
נֶפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה.
עוד לא אבָּדָה תְּקִנְתָּנוּ
הַתְּקִנָּה בַּת שָׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשֵׁי בְּאַרְצָנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.

הצעה לשיחה

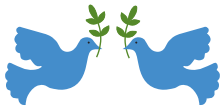
1. למה אנחנו מתגעגעים?
2. למה אנחנו מקווים?
3. לדבר על ירושלים

מגילת העצמאות

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית."
במילים אלה נפתחת מגילת העצמאות של מדינת ישראל.

בערב שבת, ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948), שעות מועטות קודם סיום שלטון המנדט, התאספה בתל אביב מועצת העם (המוסד העליון של היישוב העברי בארץ ישראל), והצהירה על הקמת המדינה היהודית, היא מדינת ישראל. הצהרה זו אינה בעלת תוקף משפטי אך יש בה את חזונו של מעצבי מדינת ישראל בראשית דרכה.

"מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תהא מושתת על יסודות החירות הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל. תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות, תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות."
(מתוך מגילת העצמאות)



המשפטים המובאים כאן, מבטאים נאמנה את כוונותיהם ואת תקוותם של ראש הממשלה הראשון, דוד בן-גוריון ושל חברי מועצת המדינה הזמנית באשר לדמותו ולאופייה של המדינה היהודית החדשה היא מדינת ישראל, שזה עתה נוסדה. אולם אין לראות בפסקה זו מתוך הכרזת העצמאות הצהרת כוונות בלבד או חזון לעתיד לבוא. יש לראות בדברים שליחות ומשימה המובילים לשוויון זכויות חברתי, צדק, חירות ושלוש שאינם קורים מעצמם והם פרי עמלם של יחידים. עלינו להיות מודעים לאחר, לשמוע ולהקשיב לאחר ורק אז נוכל לפתוח את הלב ולהושיט יד.

“רק על יסוד הצו 'ואהבת לרעך כמוך' תיכון מדינת ישראל הנאמנה לייעוד האנושי הגדול של היהדות.”
דברי דוד בן-גוריון.

הצעות לעיצוב הסביבה בגן

במבואה על הלוח הכללי נציג תמונות של גדולי המדינה, מגילת העצמאות, תמונות מנופי הארץ, שירי החג ותכנית החג בגן. על שולחן נפרוש מפה לבנה או כחולה, נניח אגרול עם פרחים ונציג את סמל המדינה. נקשט עם דגלי המדינה.

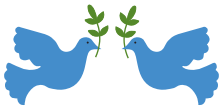
בכיתה על הלוח נתלה תמונה של סמל המדינה, תמונות המתארות את שמחת החג, ותמונות של נופי הארץ המוכרים לילדים, תמונות משפחתיות של המשפחות באתרים שונים, הטקסט של התפילה לשלום המדינה והציורים של הילדים על האיחולים למדינה. על שולחן נציג אלבום עם תמונות מנופי הארץ ואתרים מוכרים לילדים. את הכיתה נקשט בסרטים בצבעי כחול לבן ושרשרות של דגלים קטנים.

ספרים

המדינה של ילדי הגן – אמונה אלון, קוראים הוצאת ספרים בע”מ
יום העצמאות של יעל – רבקה אליצור, כנרת זמורה-ביתן, דביר
סיפורים ליום העצמאות – לוין קיפניס, סיפורים על מדינת ישראל הצעירה והנאיבית
כשאמא היתה קטנה – חגית בנזימן, שירים
כשאבא היה קטן – חגית בנזימן, שירים
ככה זה בעברית – דתיה בן דור, שירים על השפה העברית
דבורה עומר מספרת על בן גוריון – דבורה עומר
צילה וגילה – נירה הראל הוצאת כנרת, זמורה-ביתן, והוצאת זברה 2010

לרעיונות לפעילות במשפחה ראו באתר החגים של התנועה:

[/http://hagim.org](http://hagim.org)



הצעה לטקס יום העצמאות בגן מהשתלמות גננות בית דניאל תשס"ט

במפגש האחרון של השתלמות הגננות יצרנו טקס ליום העצמאות מתוך דגש על כך שהטקס יכיל משמעות ותוכן לצד צבעוניות ועושר מתודי. שוחחנו על כך שמועדים אחרים כגון חג הפסח זוכים לטקסים רבי משמעות ובשל כך נושאים את הערכים הגלומים בהם לדורות, בעוד יום העצמאות לעיתים איננו זוכה לטקס משמעותי וערכי ומצוין על ידי חגיגה בלבד. הדגשת הערכים של יום העצמאות באמצעות טקס תסייע בהנצחה של הערכים הללו ובמימושם. ערכים אפשריים להדגשה בטקס יום העצמאות: חופש, התמודדות עם קשיים וניצחון, תיקון עולם – אור לגויים, שוויון, הקשר לארץ ישראל בעבר ובהווה, בנייה ויצירה, שיתוף פעולה.

מרכיבים אפשריים בטקס:

1. התפילה לשלום המדינה

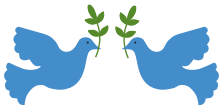
נוגעת בערכים רבים מתוך המוזכרים לעיל, דגש יהודי, חיבור יהודי וישראלי, מדינת ישראל כמושג רוחני. למסמך זה מצורפת התפילה המולחנת.

נוסחים אפשריים:

נוסח לילדי הגן
אבינו שבשמים
צור ישראל וגואלו
ברך את מדינת ישראל
ראשית צמיחת גאולתנו.
הגן עליה באברת חסדיך
ופרוש עליה את סוכת שלומך
ונתת שלום בארץ
ושמחת עולם ליושביה.

הנוסח המופיע בסידור "העבודה שבלב"

צור יִשְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רֵאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ. הֲגֵן עָלֶיךָ
בְּאֶבְרַת חֲסִדֶיךָ וּפְרֹשׁ עָלֶיךָ סִכַּת שְׁלוֹמֶךָ. שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּךְ לְרֵאשִׁיָּהּ, לְשׁוֹפְטִיהָ
וּלְנֹבְחֶיהָ, וְתִקְנֶם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, לְמַעַן יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַצְדָק, הַחֹפֵשׁ וְהַיּוֹשֵׁר. חֲזַק
אֶת יְדֵי מְגִנֵי אֶרֶץ קְדְשֶׁנוּ, וְהִנְחִילֵם יְשׁוּעָה וְחַיִּים. וְנָתַתְּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם
לְיוֹשְׁבֶיהָ. פְּקֹד־נָא לְבִרְכָה אֶת אֲחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל אֲרָצוֹת פְּזוּרֵיהֶם. טַע בְּלִיבִם
אֶהְבֵת צִיּוֹן וּמִי בֵּהֶם מְכַל עַמְנוּ יִהְיֶה אֱלוֹהֵיו עִמּוֹ וְיַעַל לִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ, אֲשֶׁר נִקְרָא
שִׁמְךָ עָלֶיהָ. הֲאֵצֶל מְרוֹחֶךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי אֲרָצֵנוּ, הִסֵּר מִקְרַבְנוּ שְׂנֵאָה וְאִיבָה, קִנְיָה
וְרִשְׁעוֹת, וְטַע בְּלִיבְנוּ אֶהְבָה וְאֶחָוָה, שְׁלוֹם וְרַעוּת. וְקִיָּם בְּמַהֲרָה חֲזוֹן נְבִיאְךָ: "לֹא יִשָּׂא
גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה".
וְנֹאמֵר אַמֵּן.



הנוסח המופיע בסידורים האורתודוקסים

אָבינו שְׁבַשְׁמִים, צור ישְׂרָאֵל וְגוֹאֲלוֹ, בָּרַךְ אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, ראשית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ.
הֲגֵן עָלֶיךָ בְּאֶבְרַת חֶסֶדְךָ וּפְרֵשׁ עָלֶיךָ סִפְת שְׁלוֹמְךָ וּשְׁלַח אוֹרְךָ וְאַמְתָּךְ לְרֵאשִׁיָּהּ,
שְׂרִיָּה וְיוֹעֲצִיָּה, וְתִקְנֶם בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ. חֲזַק אֶת יְדֵי מַגְנֵי אֶרֶץ קְדֻשְׁנוּ, וְהַנְחִילֵם
אֱלֹהֵינוּ יְשׁוּעָה וְעֵטְרַת נֶצְחוֹן תַּעֲטֹרֵם, וְנִתַּתְּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וְשִׁמְחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֶיהָ.
וְאֵת אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, פְּקֹד-נָא בְּכָל אֲרָצוֹת פְּזוּרֵיהֶם, וְתוֹלִיכֶם מִהֲרָה קוֹמְמִיּוֹת
לְצִיּוֹן עִירְךָ וְלִירוּשָׁלַיִם מִשְׁפַּן שְׁמֶךָ, בְּכַתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ: אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה
הַשָּׂמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: וְהִבִּיאֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָרְשׁוּ
אַבְתֶּיךָ וִירוּשָׁתָהּ, וְהִיטִבְךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאַבְתֶּיךָ: וְיַחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ,
וּלְשֹׁמֵר אֶת כָּל דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ, וּשְׁלַח לָנוּ מִהֲרָה בֵּן דָּוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה, לְפָדוֹת מַחְבֵּי
קֶץ יְשׁוּעָתְךָ. הוֹפֵעַ בְּהַדָּר גָּאוֹן עֲזָךְ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרֻצָּה, וַיֹּאמֶר כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה
בְּאִפּוֹ: ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, אָמֵן סְלָה.

בבית הכנסת אומרים את התפילה בשבתות וחגים לכן בגן אפשר להתחיל ללמוד אותה בימי שישי ולומר אותה כל השנה וכך יגיעו הילדים לחודש אייר עם הבנה יותר עמוקה של מה היא מדינת ישראל לעם היהודי.

2. ספירת העומר

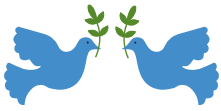
ניתן לחבר את רעיון ספירת העומר לטקס יום העצמאות על ידי התייחסות לספירה במהלך הטקס, כגון ציון היום בו אנו נמצאים בספירה וברכה על הספירה. ספירת העומר הנעשית במהלך קציר החיטים מדגישה את הקשר בין האדם לטבע. אנו משתמשים בכלים שקיבלנו מהטבע כדי ליצור דברים חדשים ולשפר את עולמנו. חלק מהפיתוח של מדינתנו משתקף בענף החקלאות וניתן לציין אותו לצד ענף הבנייה אשר מודגש רבות. יש שנוהגים ביום העצמאות להפסיק ליום אחד את מנהגי האבל הנהוגים בספירת העומר ממש כפי שנהוג במועדים ששורשם עתיק יותר כמו ל"ג בעומר וראש חודש.

טקס ספירת העומר בבית הכנסת

בבית הכנסת סופרים את העומר בסוף התפילה, לפני "עלינו לשבח". הברכה היא:
"ברוך אתה ה', אלוהינו מלך העולם,
אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על ספירת העומר."
אז אומרים מהו היום בעומר, וכן כמה שבועות וכמה ימים עברו מאז תחילת הספירה. למשל:
"היום שלושה ושלושים יום שהם ארבעה שבועות וחמישה ימים לעומר".

3. שיר המעלות

בנוסח המשמש גם בברכת המזון עוסק בשיבת ציון ואף נשקל להיות המנון מדינת ישראל. ניתן לשיר את הברכה כפי שהיא מושר במהלך ברכת המזון.
שיר המעלות, בְּשׁוּב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ בְּחַלְמִים: אִזּוּ יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ
רָנָה, אִזּוּ יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי: הַגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הֵינּוּ
שְׂמַחִים: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתָנוּ בְּאִפְיָקִים בְּנִגְבִּי: הַזְרְעִים בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלֹּחַף
יִלַּךְ וּבִכְהָ נִשְׂא מִשָּׁךְ הַזְרַע, בֹּא יְבֵא בְרָנָה, נִשְׂא אֶלְמַתִּיו:



4. ערך השלום

כדי לשקף את שאיפת תושבי מדינת ישראל לשקט ולשלום ניתן לשלב בטקס את התפילה "עושה שלום במרומיו" בנוסח הנהדר המופיע בדיסק "יחד בתפילה" וכן את התפילה "לא ישא גוי אל גוי חרב" המופיעה באותו דיסק גם כן בביצוע יפיפה.

5. מעמד הנפת הדגל

טקס רב רושם של הנפת דגל המדינה ושירים הנוגעים בדגל יכולים לעמוד במרכז טקס יום העצמאות כחלק מהכרות עם סמלי המדינה ויצירת קשר אליהם.

6. הכרזת העצמאות

פס הקול של ראש הממשלה דוד בן-גוריון ז"ל אשר מכריז על עצמאותנו הוא מרגש במיוחד ומאפשר לנו להתחבר כיום להתרגשות הרבה שהיתה אז ולהבין את המשמעות של הדברים שנראים לנו כמובן מאליו.

7. תפאורה

צבעוניות ועושר מתודי: אפשר לשים דגש על הצבעים כחול ולבן כצבעים שולטים, בלבוש הילדים ובכל האביזרים שמשמשים בטקס (כוסות, סרטים, ביגוד, דגלים ועוד). ניתן להוסיף ריקודי מצנח, מצעד דגלים ושאר דברים חווייתיים אשר ישאירו רושם רב אצל הילדים.